

Tarp Azovo jūros ir Doneco toliau persekojamos sumuštos sovietų armijos

Paėmus Odesą, sovietai neteko didžiausio uosto ir pramonės centro prie Juodujų jūrų

BERLIN. X. 17. Vyriausioji kariuomenės vadovybė praneša: Rumunijos valstybės vadui maršalui Antonescu vadovaujant, viena rumunų armija, vadovaujama korpo generolo Jacobicio, ir paremiamā negausių vokiečių kariuomenės specialiu junginiu ir vokiečių aviacijos, spalio 16 d., paėmė Odesos miestą ir uostą. Tuo buvo sėkmėgai pabaigti du mėnesius užtrukę smarkūs mūšiai, nukreipti į gillas lauko pozicijas prie Odesos, kurios laikėsi priešas. Grobio dar negalima nusiautytis.

Paėmus Odesą, priešai buvo atimtas svarbus pramonės centras, vienas svarbiausių jo miestų ir didžiausiai uostų prie Juodosios jūros.

Pajūrio srityje prieš Odesą vokiečių aviacija labai sėkmėgai puolė iš miesto bėgančio priešo transporto laivus. Bomboms tiesiai patalkius, aviacija

nuskandino šešis prekinius laivus, apie 30.000 tonų talpos. I kitus aštuonis laivus buvo gerai pataikyti. Sunaikintas vienas soviečių greitasis laivas.

Tarp Azovo jūros ir Doneco vokiečių, italių, vengrų ir slovakų kariuomenės daliniai toliau persekoja sumuštį priešą.

Rytų fronto Šiaurinėje ruože kovose sėkmėgai dalyvavo ispanų legiono daliniai. Apskritai Rytų fronte karo veiksmat vyksta planingai.

Sėkmėgai aviacionės puolimai vėl ir paskutinė naktį buvo nukreipti į svarbius Maskvos karinius

irengimus. Naktį iš spalio 17 d. taip pat buvo vėl bombarduotas ir Leningradas.

Numetus bombų, prie Humberio žiočių ir į vakarus nuo Scilly salų buvo nuskandintas vienas didelis prekinis laivas ir kitas 1.500 tonų talpos laivas. Kovos lėk. uvai apmėtė bombomis anglų pėtrę ir vakarų pajūryje priešo uostų įrenkimus.

Keli britų bombonešiai paskui įnešakime toliau sakoma, kad vietinių miestų miesto paliko grėsmingi debesys". Priešas jau stovi prie Maskvos vartų, ir pavojujus esas labai didelis, bet „maskvietės“ kovos, ir niekad nepakeis šio savo sprendimo".

STOCKHOLMAS. Reuteris spe-

Maskvos vyriausybė pabėgo į Kazanę

Nustojo veikti sovietų sostinės radijas

NEW YORKAS. United Press iš Londono praneša, kad vietinių užsienių sluoksniai patvirtina, jog diplomatinis korpusas ir dalis sovietų vyriausybės Maskvą paliko ir išvyko į Kazanę. Jokio tiesioginio ryšio su Maskva nėra. Associated Press iš Teherano praneša, kad gyvenimo sąlygos Kazanėje esančios nepaprastai sunkios. Miestas perpildytas sužeistaisiais, o maisto produkty Kazanėje jau trūko rugpiūčio mén. New Yorko rytiniai laikraščiai žinla apie sovietų vyriausybės bėgimą skelbia kaip milžinišką sensaciją.

STOCKHOLMAS. Šiandien anksti rytą Maskvos radijas kreipėsi į gyventojus, karštai reikalaujamas ginti miestą „iki paskutinių-

jų". Atsiaukime toliau sakoma, kad „išvėšiu“ iš sovietų sostinės radijas praneša, kad Maskvos radijo siustuvė „likviduojamas“ ir pakėčiamas kitu siustuvu nežinomoje vietoje.

AMSTERDAMAS. Anglijos ambasadorius Maskvoje sir Stafford Cripps ir Anglijos diplomatinių misijų, kaip anglų informacijos biuras praneša, esą išvykę iš so-

vietų sostinės

Japonijoje formuojamas karo kabinetas

Generolui Tojo pavesta sudaryti naują vyriausybę

TOKIO. X. 17. Atsistatydinusio Konoés kabinečio karo ministeriulį generolui Tojo pavesia sudaryti naujaji kabinetą. Jis pasiūlyma pri-

mei žinomis, kompetentingi japonų sluoksniai mano, kad naujasis kabinetas pasieks vieningos politikos, kurios trūko Konoés kabinečio. Tačiau né kiek nepasikeis Japonijos politikos pagrindai. Japonijos tikslas, kaip čia pabrėžama, visados buvo — baigtai Kinijos konfliktą ir atstatyti Ryti Azijoje gerbūvio sferą, prisilaikant trišilio pakto dvasios.

TOKIO. Atsistaudinus visam kabinetui, įteikė atsis atydinimo raštą ir vyriausybės informacijos biuro pirmmininkas Itō.

TOKIO. Šiuo momentu nieko negalima spresti arba numatomai naujojo kabineto sudarymą. Tačiau japonų politiniuose sluok-

niuose manoma, kad Tojo kabinečas bus vadinančias „karo kabinečas“, kuris labiausiai tikslas tai nepaprastai padėčiai, kurioje Japonija yra.

TOKIO. X. 17. Iš spaudos matyti, kad Tokioje stebimasi greitu kabineto pasikeitimų plėtojimuisi. Reiskiamai nuomonė, kad greitas tarpauinės padėties pasikeitimasis pareikalavo pasikeitimo ir valstybės vadovybėje. Visu pirmu, pasikeimas esas susijes su ivykiais soviečių Rusijoje ir Vašingtone.

TOKIO. Santykiai tarp Japonijos ir Jungtinės Valstybių plėtojimasis yra pagrindinis visos pašaulio politikos taškas, rašo „Tokio Niši Niši“. Konoés kabinečio — su Jungtinėmis Valstybėmis — tik dėl to, kad užkirstu keliai įsiplėsti karui. Ta Konoés politika Jungtinės Valstybių atžvilgiu privedė prie to, kad Jungtinės Valstybės užblokavo japonų nuosavybes ir sudarė apsupimo frontą. Prasidėjus Mandžūrijos incidentui ir paskui Kinijos konflikto metu Jungtinės Valstybės Japonijos ažviliu laikėsi perdėm nedraugiškai. Dėl to galima pasakyti, kad derybos su Jungtinėmis Valstybėmis atsidiurė blogiausios salygose. Japonija su tvirtu ryžtingumu palaikys savo Tolimųjų Ryti siekius ir triju valstybių pakta kaip Japonijos valstybės politikos pagrinda.

Odesos paėmimo reikšmė

Sovietai nuolat gyrėsi, kad Odesa „niekad“ nebūs paimta

BERLIN. Visa spauda Odesos paėmimą vertina kaip labai svarbius reikšmės ivyki. „Odesos paėmimas vaizikuojas drąsiai rumunu armijos, protingai vadovaujamas maršalo Antonescu, kova, rašo laikraštis „Voelkischer Beobachter“. Sovietai stengesi šią vieta išlaikyti, rašo laikraštis toliau, ir nuolat gyrėsi, kad Odesa „niekad“ nebūs paimta. Jie taip pat triubijo nesąmonę, kad jų kariuomenė pralaužusi apsupimo žiedą ir su-

ėjo į sąlytį su Budionnu, apie kurį žinoma, sunaikinus abi sovietų armijas prie Azovo jūros, vėl nutilo. Odesa priklausė prie tos miestų, iš kurių bolševikinė plutokratinė agitacija stačiai darė nenugaliūmumo fetišą. Tad juo labiau šis smūgis bus pajustas Maskvoje ir Londono". Laikraštis „Berliner Boersenzitung“ rašo: „Rumunu karinis laimėjimas nusipelno kiekvieno pagyrimo, nes paėmimas bolševiku nepaprastai atkakliai ginto miesto ir tvirtoviu bet kuriuo atveju yra sunkus karinius uždavinys. Dar nesenai Odesos ir Tobruku įgulos pasikeitė pompačių komis telegramomis, kad jų gaminiai įtvirtinimai niekad nepateks i priešo rankas. Pirmniausia Odesoje kitaip atsitiko". Laikraštis „Deutsche Algemeine Zeitung“ pareiška: „Kokia reikšmė visai strateginei padėčiai turi Odesos miestas ir uostas, rodė tiek žvilgsnys į žemėlapį, tiek į nurodytus sovietus, kurie iki pastutinės dienos pabrėžavo, kad Odesa turi

plotį ir šiaip išsprendė milžinišką papildymo problemą. Kitas kelias esas per Vladivostoką. Organizacijai pagerinti Jungtinės Valstybės norėjo ten pasiūsti 300 garvežių, bet, pirma, dar nerastas nė vienas laivas, kuris galėtų gabentis tokia sunkių medžiagą, o, antra, šie garvežiai turėjo būti perdirbtai pagal rusų bėgių ploti arba pastatytai visai nauji. Karo me-

džiagos gabenimas į Sovietu Sajungą vyksta ypač pamažu. Transportas trunka 40 dienų, o „per 40 dienų gali daug kas ivykii“. Tirdamas apimti, kuri, pasiremiant įgaliojimu įstatymu, tenka pasiūstoms medžiagoms, laikraštis prieina išvadą, kad „užuot Niagaros krioklio tenasiusta vieną lašas“. Pasak Roosevelto pranešimo, iš įgaliojimu iš atymo lėktuvų nebūs išleistas nė vienas centras ir nepagamintas nė vienas karinis lėktuvius. Tuo tarpu gamybos galimybės Jungtinės Valstybės jau dabar su pretenzijomis. Rooseveltas trečiadienį paminėjo skaičius, kurie turi parodyti, kad rugpjūčio mėnesį pasiekta didelė naudanga. Iš tikruju visas „transfertas“ tesiėkia 401.000.000 dolierių. Kiek iš to tenka karinėms

Vichy bus išteigta Vokietijos diplomatinė atstovybė

BERLIN. Politiniuose Reicho sostinės sluoknuose šiandien vaikare pareiškiamas, kad, galimas dalykas, nuo lapkričio 1 d. Vichy bus išteigta Vokietijos diplomatinė atstovybė. Pranešama, kad ten bus išteigtas generalinis konsulatas, kuriam vadovaus p. Krug von Nidda. Wilhelmstrasseje tokia numatoma išteigti diplomatinė atstovybė vadina tik Vokietijos ambasados Paryžiuje skyriumi, arba, kaip čia pareiškiamas, generalinis konsulatas atlikis techninio ryšio funkcijas su p. Abetzu, kuris ir toliau pasiliks ambasadoriumi Paryžiuje.

BERLIN. Užsienių reikalių ministeriul von Ribbentropui pasilius, Flureris paskyrė ambasadoriui Stahmeri vokiečių ambasadoriumi Nankine.

NEW YORKAS. „New York Journal American“ rašo, kad Jungtinės Valstybės vis daugiau įsigali komunizmas. Ypatingai smarkiai plečia komunis inė pasaulėžiura Jungtinės Valstybės mokyklose ir universitetuose radikaliję mokytojai. Nuo to laiko, kai Jungtinės Valstybės vyriausybė pradėjo remti Sovietų Sajungą, yra sunku su šios rūšies veikla kovoti. Laikraštis toliau sako, kad esant dabar

Jungtinė Valstybės vyriausybės akrai, pati Jungtinės Valstybės taučia turinė pasirūpinti gelbėti save ir kraštą. Jau išbrėško diena, kada Jungtinės Valstybės gyvenojai turėtų pradėti nauja kova dėl savo laisvės.

VAŠINGTONAS. Prezidentas Rooseveltas išvyko drauge su Harry Hoplu iš prezidento polisio į savo dvara Hydeparke.

ODESA

Didžiausias Juodosios
jūros uostas

BERLIN. Aplie reikšmė Odesos, kuri spalio 16 dieną buvo rumunu vokiedui kariuomeniui daliniu paimta. DNB iš kompetentingų sluoksninių pranešama: Odesa buvo didžiausias miestas prie Juodosios jūros. Uostas eina pagal krantus 5 km ir yra glynarnas nuo jūros molu ir banglaužiu. Uosto realas siekia 103 hektarų. Prie uosto yra pats miestas, stovis 50 metru aukščio plokštumoje, kuri stačiai leidžiasi į jūrą. Kadangi miestas tiki vėlesnais laikais išsaugo į didmiestį, tai jis turi amerikietiškus bruozus. Gyventojų skaičius atžvilgiu jis eina po Kijevą ir Charkovą, tačiau vis dėlto čia yra daugiau kaip 600.000 gyventojų. Pagrindinė gyventojų dalis yra ukrainiečiai, tolliai eina rusai, žydai, armenai ir graikai, kurie da verčiasi prekyba. Per Odesos uostą buvo išvežami Ukrainos gaminiai, daugiausiai javai, o išvėzama mašinos, tekstilės prekės, ir t. t. Prekyba ėjusi tarp bolševikinių uostų, esančių Juodosios jūros krantose. Benzino prekėmis čia yra atskirai uostas. 1933 metais per Odesos uostą perėjo trys milijonai tonų. Dėl to čia atsirado žymiai pramonė: prekybos ir karinės statybos, labai didelio pajėgumo benzino valyklės, po pasaulinio karuoja pastatyti ginklavimosi īmonės, vilių (valcių) īmonė, staklių fabrikai, vagonių ir garvežių statyba ir daug kitų. Karo reikalams čia dirbami kariniai vaikinai, muncija ir karinei aviacijai reikalingi dalykai. Odesoje yra žymiai superfosfato pramonė, kuri Ukraina aprūpina dirbtinėmis trašomis. Be to, čia yra dar daugiau cheminių īmonių ir taip pat tekstilės, trikotažo ir medvilne apdirbančiu fabrikų. Vienas čia esantis daržovių ir žuvų konservų fabrikas iš diena gali išleisti 3.000 skardinių. Odesos rūkštės fabrikas yra pats didžiausias Sovietų Sajungoje.

Kaip atsirado vokiečių kolonijos Rusijoje?

BERLIN. Prie Azovo jūros dabar pasistumėjė vokiedui Junginių daugelyje vietu vokiškūs varandas. Kaip ten atsirado vokiečių kolonijos? 1793 m. carienė Kotryna II pakvietė į Rusiją vokiedų tūkininkus tam tikru manifestu, kuriamo buvo užtikrintos labai patogios sąlygos kolonistams. Ta sritis nebuvu kultivuota ir buvo neapgyvendinta. Ten atvyko daugybė vokiečių kolonistų. Prie Aleksandro I ši kolonizacija ir tolliai vyko ir buvo dar išplėsta. Vienoje tik Tauricė gubernijoje buvo kolonistams paskirta naudotis 214.000 ha karališkos žemės. Kolonistų čia atvyko iš pietinės Vokietijos ir Rheino sritys. Atkaliu darbu jie pakėlė žemės ūkio kultūrą, kuri susklestėjo tų vokiečių kolonistų dėka. Bolševikai vokiedui kolonistus įvarčiai būdais persekioko. Daugeliu kadaise klestėjusiu koloniju bevelk išmirė. Kolonistai buvo ištremti į Sibirą, pasmerkti priverčiamiejiems darbams, ir daug jų buvo su-

Churchillis ieško atleidimo ožio

Reicho ministerio Dr. Goebbelso straipsnis apie britų propagandą

BERLIN. Reicho ministeris Dr. Goebbelas laikraštyje „Voelkischer Beobachter“ paškelbė straipsnį, pavadinčią „Iliuzijų galas“. Paminėjęs nesuskaitomus britų propagandos priešingumus, Dr. Goebbelas klausia, kodėl Churchillis taip uolai ieško atleidimo ožio ir nori nukreipti tautos pyktį į „apgaulingaji keliaujantį pamokslininką“ lordą Halifaxą. „Churchillis dabar juk turi turėti pilietinės drasos, būti toks drassus, koks jis yra, jei tam nėra jokio kita akstino“, pažymi Dr. Goebbelas. „Jis turi anglių tautai ir mums pripažinti, kad kur kitur, jei ne vokiečių nelaisvė ar negvos kovos lauke yra geriausios Timošenko armijos, apie kurias prieš kelias dienas jo laikraštis dar rašė, kad jos ansupusios Smolenska ir žygiuojančios į Vakarus. Juk jis turis astovu rūmuose pranešti, kad jis paš paskala apie

rengiamą invaziją paskleidė, paškalą, kuria dabar, kai paprastas nėtis tatai palaike rimtu dalyku, jis ima vadinti istoriškais plepalais. Juk jis turi sutikti, kad labai vertintoji nesiliaujamoji ofensyva buvo vienas didelis blefas, kad anglai nuo birželio 22 d. iki spalio 15 d. neteko 1.527 lėktuvų ir šiandien per kai kuriuos naktinius puolimus tris ar keturis kartus daugiau netenkia lankūnų, negu mes žuviusių civilių tarpe. Juk jis turi pripažinti, — rašo Dr. Goebbelas, — kad Didžioji Britanija jau nebėturi jokio galimumo kišti į Europos žemyno reikalus, kad anglų tauta yra izoliuota savo saloje ir kad jai jau nebelieke nieko kita, kaip nužeminti ir kuokliai maldauti paramos iš Jungtinės Valstybių. Kodėl jis ieškojo atleidimo ožiu tarp savo draugu, kurie iš tikruju yra tikriausiai jo priėsi, kodėl ieškojo jis, visų kal-

čiausias? — klausia Dr. Goebbelas, ir priduria: „Kodėl jis patys nesimūša į kūrinių ir nešaukia mea culpa, mea maxima culpa? Kaip dar manytų Angliją nugalėti? — klausia rimti kritikai Jungtinėse Valstybėse. „Kaip jis gali būti nenugalėta?“ — klausiaime mes. Kaip sudujo iš užvakarykščios iliuzijos, lygiai taip suduši jos vakarykščios ir rytdieninės iliuzijos“. Iš to beliks tik neskonus prieskonis. Baigdamas, Dr. Goebbelas konstatuoja: britų plutokratija pralaimėjo karą, kurį jis taip lengvatiškai ir lengvabūdžiai, be jokio rimtiesnio pagrindo, pradėjo. Gal būt, dar reikės kai kurių kietų įrodymų, kol ji pati tatai supras. Tu įrodymu bus pateikta. I atities plėtojimą mes žiūrime tikrai ir neklystamai, suprasdami galutinės pergalės nėšvingiamumą.

Hooverio raštą Hullui

NEW YORKAS. Senatorius respublikonas Caperis ketvirtadienį paškelbė vieną buvusio prezidento Hooverio raštą užsienių reikalų ministro Hullui apie teikimą maisto dalyku Vokietijos užimtiniams kraštams. Raštą buvo pasirašyta birželio 3 diena, t. y. po to, kai 37 senatoriams pasiūlė, užsienio reikalų komisija nutarė, kad reikia sudaryti planą užimtiniams kraštams aprūpinti maistu. Pagal Associated Press, Hooveris savo laiske Hullui išvedžioja, kad Vokiečiai yra pareiškusi kad jis tiems maisto tiekimams tam tikromis salygomis pritaršianti. „Aš, rašo Hooveris, esu ne tik pasipiltinės dabartiniu mūsu vyriausybės lalkymusi, bet dar aš žinau, kad bus pasipiltinė ir daugeliu milijonu amerikiečių. Istorija nikuomet nepateisins Amerikos vyriausybės elgesio, kuriuo leidžiama milijonams mirti iš bado. Ka Jūs (Hull), iš iškruju esat pasakte, reiškia ta, kad Amerikos vyriausybės šiuo klausimu savinasi britų vyriausybės nuomone, vyriausybės, kuri nėra nikuomet bandžiusi suminkštinti šią politiką, kad išgelbėtų gyvybę milijonų šiuju mažųjų demokratinių valstybių moterų ir vaikų. O vis dėlto šios valstybės yra aukojuos savo krautą Anglijai“.

BERLIN. Fiureris apdovanoto Goethės meno ir mokslo medaliu Prūsijos Roberto Kocho vardo už kreidamu lietuvių instituto direktorių, ištaigų vyriausybės tarėja profesorius Dr. Georg Lockemanną, suaukusį 70 metų amžiaus, už didelius nuopelnus analitinės, fizinės ir fiziologinės chemijos sriutyte.

Kaip nubausti buvusieji valstybės vyrai už Prancūzijos pralaimėjimą

VICHY. Politinė juridinė taryba, pasiremdama vyriausiojo teismo Riomė kaltinamuojų aktu, prietaikė maršalo Petaino bausmių pasiūlymus kaltinamiesiems Daladier, Gamelinui, Leon Blumui, Pierre Cotui, Guy la Chambre ir Jacometui. Dėl Daladier aiškinama, kad jo valdoma Prancūzija, gerai nepasiruošusi ir neatsisklaususi aukščiausios karinės tarybos, išstojo į karą. Esą konstatuotas vištakas nebuvimas reikalingų priešmonių kariniams Prancūzijos pasiūlyti. Toliau Daladier primetama: bloga vyriausiosios vadovybės organizacija, nusikalstamas patekimas į politines itakas, daugelio lėktuvų gabėjimas į ispanų frontą, taip pat daug kitų paklaudių ryšium su paminietais veiksmais. Dėl šių dalykių Prancūzija buvo moraliskai ir materialiskai nuginkluota ir savo uždavinui turėjo atlikti be būtiniausiu vriemonių. Daladier pažėdė savo tarnybinius pareigas, ji pasiūlyta perkeitė į tvirtovę. Generalinio štabo šefui generalui Gamelinui primetama, kad jis dėl energijos

šaudytas. Vokiedų kariuomenės daliama, kurie dabar žygioja per sritis, esančias prie Azovo jūros, yra nuostabu, kad taip toll nuo tėvynės galima sustikti vokiečių kilmės žmonių ir vietoviu su vokiškais pavadinimais.

valios stokas prileido padidinti ginklavimo ir pasiruošimo karui trūkumą ir, karui vykstant, savo katastrofiškais sprendimais deorganizavo vadovybę. Už savo tarnybinių pareigų pažėdima generolo Gameliniai pasiūlyta perkelti į tvirtovę. Leon Blumas, kaip pranešime konstatuojama, nežulréjės savo pareigų ir trukdė duoti reikalingą impulsą ginklavimo pramonei. Savo autoritetu jis pridengė žalingą savo ministeriu Daladier ir Pierre Coto veiklą. Darbo tvarkos reformas jis pavertė klasinių kovos priemonėmis į pavojingu būdu susilpnino moralinių šalių pajėgumą. Jis ištumės Prancūziją į prapultį. Ji taip pat pasiūlyta perkelti į tvirtovę. Pierre Cotas, pareiškiamai pranešime, savo dvimetės kaip aviacijos ministro veiklos metu, nepaisydamas pakeitimus į moraliskai ir materialiskai nuginkluota ir savo uždavinui turėjo atlikti be būtiniausiu vriemonių. Daladier pažėdė savo tarnybinius pareigas, ji pasiūlyta perkeitė į tvirtovę. Generalinio štabo šefui generalui Gamelinui primetama, kad jis dėl energijos

mas tarnybinių pareigų pažėdima, bet abiem atvejais nėra tokis sunkus, kad reikėtų pritaikyti konstitucijos 7 straipsnį. VICHY. Tuluzos karo teismas už nelegalią veiklą 25 komunistus nutelsė nuo vienu metu kalėjimo iki 15 metų priverčiamų darbų bausmėmis. Visi kaltinamieji yra sveitinišliai. AMSTERDAMAS. „Vokiečių kariuomenės vadovybei nėra atitinkamumas“, konstatuoja anglų radijo komentatorius Hallis ir pareiškia, kad yra aišku, jog vokiečiai akilai nežygiuoja, bet savo puolimuis praveda „šauinai ir su aušančia jėga“. Pasakutinis vokiečių duolimas karinėje istorijoje stovi kaip „puikaus planavimo, bendradarbiavimo ir negirdėto jėgu itempiamo pavyzdis“. Tie, prieš kuriuos buvo nukreiptas visas puolimo svoris, galėtų geriausiai nuspėsti. Po Hallis pabrėžė, kad būtų kvalala vokiečių pažangą laikytis nežymia, nes jis iš tikruju yra tokia žymia, kad „nepaprastai sunku sumaištinti jos reikšmę“. Juk faktas, kad apie 2/3 sovietų savybės gamybos kapaciteto yra vokiečių rankose, vadinas, bolševikų prarasta. Toliau, kaip pareiškė

anglių komentatorius, esą aišku, kad likusi sovietų pramonė nepaprastai sovietų kariuomenės aprūpinti žemos kare. Ir nei Didžioji Britanija, nei Jungtinės Valstybės negalėtų pakeisti dabartinės Sovietų Sajungos padėties.

BERLIN. X. 17. Kaip DNB iš karinių sluoksninių patyrė, vokiečių tankai, spalio 16 d. slinkdamai į priekį pietinėje Rytų fronto dalyje, išveržė į sovietų kavalerijos pozicijas sriti, kur staiga susidurė su stipresniomis sovietų kavalerijos dalimis. Vokiečiai išveržė į sovietų kavaleriją ir padarė jai suniausius nuostolių.

Kitoje vietoje sovietų kavaleriją keturios ar penkios eskadronų pajėgos stipriai puolė vokiečių šarvuodžius. Sovietai buvo vokiečių kulkosvaidžiai visiškai sunaikinti.

Pulkininkas J. Petruitis

Kaip jie mus sušaudė

43

Ponia Vanda, kiek patraukdama savo kojas, iš skausmo maloniu šypotelįjimui jiems atsidėkoja, nors iš akių ir ašaros ištryksta. Visi norėtų užleisti jai vietą savo sėdynėje, bet negalima nei kalbėti, nei krutėti, nes tuoju sušunka revolveri atkišęs enkavedistas.

— Molčat! Neševelitsia!

— Palaukit, bus jums „molčat“ ir „neševelitsia“, kai pateksite koks milijonas jūsų vokiečiams į nelaisvę! — pašnibždėjo man pulkininkas S. — Jūs tada kitą giesmelę pagiedosite, būsite mandagesni.

Jonavą pravažiuodami pamatėme, kad ji viša jau sudaužyta ir dega. Pervažiuojant geležinkelio pervažą ties geležinkelio tiltu per Nerį balsiausias sunkvežimių ir šarvuociai susigrūdė. Ot, būtų gerai, kad dabar atskristų vokiečių bombonešis ir numestų keletą bombų į šią vietą, tai toki „nenugalimoji armija“ nežinotų nei į kurią pusę bėgti! Pilnas plentas, kiek akys gali ižiūrėti, prikyje ir užpakalyje besitraukiančios raudonosios armijos įvairių dalinių, tik dulkės rūksta. Mūsų autobusas, negalėdamas prasilenkti, važiuoja toj begalinė vilkstinė.

„Z. Girelė“ su mirti jau nuteista kaliniais

daug anksčiau tuo pačiu keliu Ukmergės kryptimi nuvažiavo. Tarp jų atsitiktinai pateko, nors dar ir nenuteistas, kum. Pranas P., o mūsų autobuse važiuoja jau nuteista ponai P. Negalima išsivaizduoti, kaip jie gali devyniolika vyru sukimštu „Z. Girelė“ kvėpuoti, kur gali tilpti desėtkas žmonių. Jie ten aklinais uždaryti geležinėmis durimis ir nieko nemato, tik jiems tuo geriau, negu mums, kad gali kalbėtis ir judėti, nes enkavedistai sėdi už durų, palydovų skyriuje. Gerokai atokiau užpakalyje mūsų tuo pačiu keliu kitam autobuse taip pat važiavo sykiu su mumis naktį išvestų iš Kauno kalėjimo apie keturiadesimt žmonių. Viso iš Kauno kalėjimo, nežinia kur mus vežė, daugiau negu šimtai žmonių. Prikyje mūsų vienam šarvuotyje važiuoja vieni tik enkavedistai su jų viršininku leitenantu.

Ties Pagelažais praskrisdami vokiečių lėktuvai mus apšaudė iš kulkosvaidžių. Šaudymo metu mūsų enkavedistai, iššokę iš autobuso į grabe, atstatę į mus užtaisytus šautuvus, sukomandavo:

— Mat, mat, kad nė vienas nekrustelėtumė!

Tuoju šausime!

Kol kulkosvaidžiai šaudė į mus skrisdamos viršuje lėktuvas, mūsų autobusas stovėjo, mes ramiai jame sėdėjome, o šoferis buvo palindes po autobuso sparnu prie motoro. Paskui enkavedistai turėjo darbo, kol jis iš ten ištraukė.

Atvažiavę į Ukmergę, radom ją degančią ir griūvančią. Matėme, kaip žmonės visais keliu išryšliais ir vaikais nešini bėgo, kur kas gali. Žydai kraustėsi į Ukmergės bolševikų sunkvežimais. Per Ukmergę važiuojant taip pat praskrisdami vokiečių bombonešiai apmėtė ją bom-

bomis, nors jis iš vakar dienos buvo jau gerokai apdaudžyta.

Iš Ukmergės mūsų autobusai pasuko Sirvinų keliu. Cia keliais pasidarė daug laisvesnis, nes daugelis „nenugalimosios armijos“ dalinių nuvažiavo tiesiai plentu Utėnos kryptimi. Sirvintus ir Maišogalą pravažiuojant, man prisiminė 1920 m. Giedraičių-Sirvintų kautynės, kur mės, lietuvių, sumušė Zeligovskio armiją, kuri taip pat bėgo Vilniaus kryptimi. Cia man pažįstamas kiekvienas krūmas, keliais ir takelis, nes čia veik visur pėsčias esu išvaikščiojės. Nors enkavedistai ir neleidžia tiesiai prie save žiūrėti į autobuso langą, reikia sėdėti nuleidus galvą žemyn, bet vis tiek mano akys vogčiomis sugėba pamatyti taip gerai man pažįstamas ir brangias atsiminimais vietas, kur yra nemaža žuvusių mylimų mano draugų kovotojų. O, koks dabar čia gražumas: laukai, miškai ir krūmai žaliuoja, upeliukai per juos taip malonai čiurlena!... O mus tik veža ir veža, vis tollyn nuo jų veža... Taip būtų gera čia pasilikti, rodos, išbučiuotume kiekvieną medeli, paglostytume kiekvieną krūmą, kurių kalėjime sėdėdami taip neapsakomai išsiligome.

Keletas kilometrų už Maišogalos iš Vilniaus pusės atskridę vokiečių bombonešiai pradėjo mėtyti bombas ir šaudyti iš kulkosvaidžių. Be abejio, lankūnai nieko nežinojo, kad šiame rausvos spalvos dideliam autobuse sėdi ne jų pričiaj, bet tik draugai, kurie, nepaisydami savo gyvybių, prašo Dievo, kad tik daugiau mėtytų tų bombų. Enkavedistai, kaip ir pirmi, sugulė grabe, šautuvus į mus atstatę, žiūrė

LITERATŪROS BARAI

Maironio paslaptis

Poetas kitiems numylėta ranka
Iš laurų vainiką nupynei.
Tu jū ar atminsi kada,
Tu jo numylėta tévyn?

Beveik neigiamai būtų reikėjė atsakyti į Maironio klausimą. An-tai, suslaukė monografiją Maironio draugai, pirmatai, papédi-ninkai. O jis, didžiausias iš visų, ilko apleistas.

Tiesa, skambėjo jo vardas spaudos draudžiamaisiais laikais. Skambėjo garsiausiai už visus. Tačiau nuo spaudos atgavimo laikų lietuviškam parnase iškilo nauji poezių dievai. Jau prieš Didžių karo simbolizmo poetai varo užuomarštin Maironi. Po Didžiojo karo Ne-priklausomo Lietuvos dar pasiskardena Maironis herojiskais „Kestučio mirtimi“, „Vytauto kalė“ ir kt., tačiau rusiškojo fu-turizmo itakoje staigiai pakiles „keturvėjškumas“, paskui socia-listinio realizmo „Trečias frontas“ kūrė visuomenėje atmosferą, svetimą Maironio dvasią. Patys kai kurie šio laiko poetai laikė Maironį jau atgyvenus ir viešai suniekino kai kuriuos jo pavarde pažymėtus kūrinėlius. Maironis buvo priversas net viešai spaudoje gintis.

Atrodė, kad bus ivykė Maironio žodžiai:

Išnyksi kaip dūmas, neblaškomas
Ivėjo,
Ir niekas manęs neminės.

Vis dėlto iš to, kad kilo nauji varda; kad rašytoju parnase Maironis buvo nutylimas, negalima daryti išvados, kad jo poezija būtų užmiršta buvus visuomenėje. Vi-suomenė buvo tariami nauji varda, bet dainuoja Maironio dainos. Ir kai baigėsi vyraves tas laikas, kada idomu klausytis subjektyvių poeto pergyvenimų; kai stojo iš naujo prieš akis bendruomeninis interesas, Maironio vardas vėl sužibė naujomis šviesomis. Ypačiai tarp jaunimo. O vienas iš rašytojų garsiai šūktelėjo: „Atgaivinkime Maironio kultą!“

Tą reikalą, kurį jis pasakė gar-siai, visuomenė jau širdimi nujautė, ir sovietiniuose metais Maironis atgavo gyvybę iš aureole. Nuo tada prasidėjo visuomenėje laikotarpis po Maironio ženklu. Maironio raštai bematant išpirkti. O ir da-bar visuomenė laukia naujo Maironio poezijos leidimo, tiesiog ne-žinodama ką bekaltinti jo nesulaukdama.

Vieno iš redakcijos žmonių buvo išskeltas klausimas, kur yra paslap-tis, kad Maironis tokis populiarus?

* * *

Atsakymu būtų įvairių ir teisin-gų. Vienas betgi būtų pažymėtinas ypačiai — Tai tas, kad Maironis, prisipažinęs „Jau niekas tavei taip giliai nemylés“, yra nuoširdus rite-ris trūbadūras, antra, kad jis lie-tuviškas riteris trūbadūras.

Jis apdainuoja savo mylimają ne iškstančią sostan įkelta, ordinis apsaugytą, žemės sklypais ar so-dybomis apdalyta.

Dainuoja apie ją idealistišką. Ir myli, rūpinasi ja ne dėl to, kad ji graži, turtinga, didi:

Tau puikus pečiu neapsupo šilkai,
Tu proto netendai grožybe,
O tu tik viena širdies raktą radai
Skaisčia savo skausmo gilybe!

Mylieti ką nors dėl to, kad jis kenčia — nera tuščia frazė. Na-tūralaus žmogaus etinis jausmas yra paprastai palankus tam, kuris skriaudžiamas, kuris silpnėsnis. Toks jausmas lietuviams nesveti-mas. Jie dažnai dėl jo buvo vadini-mi romantikais, nerealais poli-tikais, kad jų simpatijos visados link-davo silpnesniojo skriaudžiamo pu-sēn. O realioji politika reikalau-janti rodyti simpatijų tam, kuris yra stipresnis. Maironis, riteriškai stodamas skriaudžiamojo ginti, ati-tiko aną lietuvių etinį jausmą. Tuo pačiu jis negalėjo nesužadinti lietuviuose simpatijos ir prisirišimo prie tos Maironio dainuojamos ken-chiančiosios.

Vši aušrininkai skelbė tas pačias idėjas, panašiai tuos pačius objek-tus garbino. Bet Maironio poezią skaitydamas, joje ne tik randi tiki-jimą ateitimi, bet pats imi tikėti. Maironis pagauna viena, paprasta nesukta ideologija, išreikšta jau pačiam pirmutiniui eilérastyje:

Mainos rūbas margo sveto...

Ta Maironio skelbiama dinamika, tas kilimas į viršų ty, kurie skur-

štokiu būdu Maironis nejučio-mis darės pozityviu ne tik kenčiančiosios gynėju, bet ir visų jai sim-patijs rodančiu vadu. Jeigu būtų tik skundėsis negerovėmis, jeigu būtų tik jas kritikavęs, tesa, būtų išpopuliarėjęs taip pat. Tačiau skundas, kritika, satyra tik gria-jaja. Ji ateltin neveda. O tik tas, kuris mėgina ateities „pradengti uždangą juodą“, kuris su optimizmu ir perspektivu duoda, sukelia džiaugsmo ir pasitikėjimo. Mai-ronis turėjo to optimizmo, perspek-tivų, kurios reikalingos gyviesiems ir norintiems tollau gyvoti.

Tiesa, tos perspektivos analis laikais nebuvu aiškios né Maironio poeziijo. Jis neparodė galutinio tikslą, į kurį jis skatina. Tačiau jis parodė į tikslą kelius: arkla, knyga, lyra. Jais reikia eti, ir bus savaime tikslas prieitas. Jeigu Maironis būtų savo tikslą sukrekintęs labiau, gal būt, jis būtu virtęs tik vienos epochos idealu. Ta-dada jis nebetraktu šios dienos skal-tojo, kaip jis traukia dabar tiek pats tikslas, tiek kelias į jį.

Vši aušrininkai skelbė tas pačias idėjas, panašiai tuos pačius objek-tus garbino. Bet Maironio poezią skaitydamas, joje ne tik randi tiki-jimą ateitimi, bet pats imi tikėti. Maironis pagauna viena, paprasta nesukta ideologija, išreikšta jau pačiam pirmutiniui eilérastyje:

Mainos rūbas margo sveto...

Ta Maironio skelbiama dinamika, tas kilimas į viršų ty, kurie skur-

Mano žintini.

Ten, kur Nemunas banguja
Tarp kalnų, tankų,
Broliai vasgđieniai dejoja
Nus senų laikų.

Ten močiute uilingavo
Grandinis mane,
Iš kūting skausmę sava
Liejo nežinia.

Maironio rankraštis. Eiléraštis palimtas iš „Pavasario balsu“ VI laldos, kuria ruošdamas 1926 m. poetas pats savo ranka visa perrašė.

do, tas kelias į viršų per varga kiekvienam buvo matomas kasde-niniame gyvenime.

Toks gyvenimo supratimas atiti-ko ir lietuvių tradicinių reagavimų į gyvenimą — kantriai viską iškėstti smūtkelin pavirtus: nebūoti „var-go kieto, nes be jo galinti pūva“. Tačiau Maironis éjo toliau už ana-smūtkello tradiciją. Jis mokė di-namikos, veiklumo; mokė nebėgti nuo triūso, kalavijo. Antra, Mai-ronio jéga glūdi ne mokėjime iki-kinėti, argumentuoti, bet mokėjime metyti tezes sentenciomis, aforizmiais. Jie perskrodžia, kaip žal-bai tamša, ir skaityoju daros aiški perspektiva, kelias į ją ir jo paties rolę. Nors čia pat žalbas užges, nors atrodis dar tamšiau, bet žalbo šviesoje pamatyta perspektiva jau lieka atmintyje ir gal-vina darbams.

Taip šnekama ne į filosofus ir ne

senus žmones, ne į protą, bet į gryna jausmą. Maironis ir taikė jaunimui, kurio logika yra visai ki-tokia. Tik Maironio spontaniškas be diskusijų griežtas su pasitikė-jimui teigimas galėjo kaitinti rite-riškai nusiteikusį jaunimą, lydėti į kovą, o pralaimėjus gausti naujoms kovoms ir galutiniams laimėjimuis.

Tokiu būdu Maironis atitiko lie-tuvio etinį jausmą, ideologiją, pa-sisakymo būdą ir išliko pakilęs, ri-teriškai karingas, idealistas, laimėti pasiryžęs. Tai paslaptys, dėl ko Maironis daros populiarus tais laikais, kai bendrame Maironio dai-nuotame varge sutirpsta asmeni-nės ambicijos, nutrupa plutos, sky-rusios vieną lietuvių nuo kito, kai ima plaki bendras riteriškas pasi-ligimas tarnauti tai vienai Mairo-nio mylimajai.

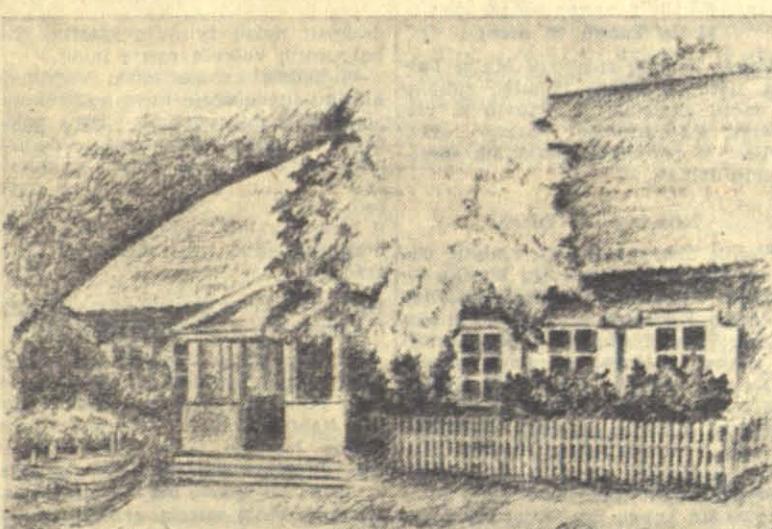
Toki neomaironinį laikotarpį at-ejus Lietuvos jaunimas buvo pajutes pernai.

Aplankykime Maironio Muziejų

Ryto sueina 79 metų nuo didžiojo mūsų poeto Maironio gimimo. Ta pro-nga Maironio Literatūros Muziejus (Kaune, Muziejaus 5) laukia gausius mokyklų jaunimo ir šiaip besidomin-čių literatūra lankytoujų skaičiaus. Sekmadienį Muziejus atidarytas 14 — 17 val., kitomis dienomis 10 — 17 val.

RASYTOJŲ KALENDORIUS - AL-MANACHAS

Kauno ir Vilniaus rašytojai ruošia dide-li 1942 m. kalendorių. Jame, be išra-tojo kalendoriumo, bus piatus mūsu rašytojų ir literatūros kalendariumas, straipsnių iš lietuvių literatūros, istorijos ir teorijos, daug literatūrinų ir kultūrinų informacijų, didelis origi-nalinės poezijos ir beletristikos sky-rius. Kalendorius bus gausiai illus-truotas literatūros įvykių ir rašytojų nuotraukomis.

Pasandravo vien. namai, kuriuose 1862 m. spalio 20 d. gimė ir savo valkyte praleido Jonas Mačiulis, vėliau pasivadinęs Maironio vardu.

ST. JASIONAITĖ

Jai dar vėjai galvoj...

Visas Paringožys, pro užsukimą iki Giedraičio, kaip vandeniu nulie-tas. Tvinkso aplinkui it ežeras nusi-leidė, ir galo nematyti. Kad ir nu-mintas takelis apsibėrė stambiais lašais. Liejasi rasos, pilasi einant Salei ant kojų, smulkučiai burbuliu-kai šokinėja ir plauta, plauta jas. Žolė net prigulusi, žiedai pasvire, nu-linkę. Reta kuri stipruolė smilga-stypse — išreikšta laiko smulkias, si-dabro obuoliukais nukarusių šakas. Ne pirmakart Salė išėjina anksti į laukus, bet tokios rasos!

O Saulė vis dar neišsirango iš ku-linų. Prapina vietomis pro alknių tar-pšakius kuočiai spinduliu, nudriekia juostomis, kaip plaukus per pie-vą.

— Tai, net išigandau! — stabtelėjo Salė prie užsukimo.

Petas vienmarškinis kneblinājis pasilenkęs prie dalgio. Kojos taip pat permirkusios, rausvos. Pilkos pa-kulinės kelinės iki pusiau blauzdū-prisigrės vandens.

— Kur eini, Saliut? — atverčia jis linksmai nustebes galvą, priklaupa-damas ant vieno kelio.

— Einu šieno paleist.

— Ar nobus šlapias?

— Gal ne, — atsako létai nutol-dama nuo jo Salė.

Tegul tik pakile Saulė, neliks rasos nė ženklio. Daber tik purpo it iš-pūsti karolių, mainosi valvorykštė, tartum jūda, žybčioja — kaip gyvi! O pamėgink juos surinkti, palesk tik rankomis — sušyvtruos ir pra-

nyks tarp pirštų. Apgaulingi: juk ir spaivas iš žiedo ir saulės vagia.

— Saliut, ar šiandien viena diena prie šieno dirbi? — Šūktelėjo dar iš tolo Petras.

— Prie šieno, prie šieno: ir grébt ir varičiai reikės.

— Ir aš, — atsako patenkintas Petras.

Salelė timptelejo nukarusių beržo šaka — sumirgėjo, sutvisko akimirką krisdamis smulkius lašelių ir pranyko prie kojų. O vis dėlto sakė, kad la-bai švelniomis rankomis ir rasas ga-lima surinkti tokias, kokios yra yra ant žedu. Senelis pasakojo, kad la-bai seniai, dar o tuo žėvės buve mažas, Klevu miškelyje ant kainiuko, kur Petras lapės urvą užtiko, stovė-jes dideliai ir gražus dvaras. Namai buvę raudonais stogais, bokšteliiais apstatyti, vartai auksoformi rankenom. Bet dvara valdžiuo labai žauri ir negallesinga ponai. Nė vienas vargėnas negalėjė kojos ten įkeitil. Prie visų vartų gulėjo pilti, kaip vil-kių, šunes, o pats dvaras spygliuota erikėlių tvora buvę aptvertas.

Ponia turėjusi dvi dukreles: Samane ir Gallutę. Jokio darbelio neleidusi motina dukroms, prastesniams žmogui draudusi ranką paduoti, nes jos esančios dvaro panelės, o jų ran-ko turinčios būti balto ir švelnios. Bet jaunesnės dukrelė Gallutė nuo pat mažens pamilius vargšas. Tuščiai motina draudusi, tuščiai grąžius. Mergaitė pasiūmdavus pintinėlę, ir motina nematant, išleidavus iš dva-

ro, kur susirinkdavę elgetos, ligonai, ir visą dieną praleidavus su jais. Perpykusi motina vieną vėlų vakara apvilkė Gallutę pakuliniais drabu-ziais, suodėmis išmūržius jai vedė-ji, rankas į ševarius iš namų. Prisi-glaudus mergaitė prie klevo ir per-snūduriavus naktele. Ryta nusiprau-susi rasomis ir išėjus į žmones, pa-siryžus, kam tik galės, padėti.

Pradėjau daug laiko. Visame krašte nelėjome trobelės, kurios Gallutė nebu-tė apšlikti, kurios išmūržius į Klevu miš-keleli ir apsinakvojus. Rytui šventant, ji išgirdus silpnu, kialau valtojima. Pakelus eikis — netoli riegoje moliių plynigalių krūvos nugebusiom šak-rom medžių, o aplinkui juodavusi apsilusis erikėtvorė. Mergaitė paži-nus savo tėviškėje. Pridėjau arčiau, Gallutė pažiūrusi patvory gulinčią pušinę, apdegusias skarmalaus, pa-mėlusi veidu moteri. Nelaimingoji silpnu balsu maldavusi gerti. Besi-dairydamas vandens, Gallutė pastebė-jus tarp grūvėsių našlaičių žiedeli, kuriamė spindėjė stambus rasos lašas. Su didžiausiu atidūmu paėmus mergaitė nuo žiedo lašelių ir užvilgius juo nelaimingai išėjus. Moteriškai atsigavus, praverus akia — ir paži-nus savo dukromi, kuria prieš keletis metus išvarė iš namų. O dabar nelaiminguoje patti visų užmirsta, gulėjo tarp grūvėsių. Niekas jai nenorėjo padėti, nes visiems žiauri buvo.

Ir dvi didelės, pilnos galeslio ašaros išsiveržusios motinali iš aukio ir nusi-ritusios ant pašinų apdegusiu skudu-

ru. Taip augrūdusi Gallutelė ūždė, kad jis paėmėsi motinos ašaras ir nu-nešus ant našlaičių žiedeli. Nuo to laiko Gallutė rankos pasidariusios tokios šveinutėlytės, kad jis galėjusi rankioti smulkiausias rasas ir žalstis jomis kaip karolių.

— Pedriek, padriek, ko taip ne-slinkai, — sušneko staiga priėjusi motina. — Galėti po pusryčių karves iššiaryti. Dobilai nusirūsto, pienas vi-sai užtruko, nė sūrelė į turgu nusi-est. O pūdymas apžiels, — kalbėjo motina, vikriai švaistydama apie sa-vę.

— O kas prie šieno? — Salė išplė-tė pilnas nerimastio akis.

— Nėra čia ko prie šieno: vakare sukrasiusi kupečius, lietai, matyt, gret nebus. Tėvai išleidė į turgu.

— Negalėjo pavasarį pienenio pa-samdyt. — nebeimaiškė ašarų Salė, — ganyk ir ganyk kaip maža, visi juo-kių.

— Dvarininkaitė, ar girdi!! Tokia pana, nukris karūna. Aš ligi septi-niolikos metų ganiau pas tėvą.

Tautodailės reikalais

Laiškai buvo minėta, kad Laisvės alėjoje a idaroma tautodailės kultūrė. Tai daroma daug platesniu mastu, negu iki šiol buvo daryta. Si reiškinį sveikinančia pasisakyti kai kuriai tautodailės reikalais bei klausimais.

Be abejo, būtų klaipėda manysti ir tvirtinti, kad tik lietuvių tautodailė yra graži, o kitų tautų nėlėkam verta. Tai būtų neteisinga, pagaliau, neuk ūtinga nuomonė. Ir kitų tautų tautodailė dažniausia yra graži, bečiai svarbiausia yra tai, kad kiekvienai tautai savo tautodailė yra artimesnė, negu svetimoji. Tokiu būdu savo tautodailė plėtimo aplinkybės turi būti palankesnės, negu svetimajai. Su tauodailės kultūrės atidarymu to ir tenka laukti. Bečiai drauge pažiūrėkime ir kitų tautodailės dalykų.

Jei aš minini Baltijos tautų tautodailės brožus, tai teka pasakyti, kad mums kaimyniškos tautos, taip pat turi savo savitą tautodailę, pvz., estų moterų drabužių iš Saarema, Hiuma sau yra visai kitokis, negu iš Setumaa apylinkių. Minimu salų moterų drabužių, ypač galvų papuošalai, labai skiriasi, saiskimė, nuo Se'umaa, arba Petse'lio apylinkių moterų papuošalu, ypač nuo kručinės metalinių skritulių, dažniausiai sidabriniai, su višokiomis grandinėmis ir skambučiais.

Pagaliau, ir kalmynu latvių drabužių skiriasi savo apylinkėmis, taip pat kaip ir mūsų lietuvių, nes mūsų drabužių būdingi pagal savo apylinkes. Štai kaičiudiečių drabužių kitokis, negu vilniečių arba vėl suvalkiečių kitokis, negu ūsauriečių. Be abejo, čia skirtinis pats drabužių fonas, pati išvalza, detalės, kurios geriau suprantamos moterims. Tačiau mus labiau interesuoja paštatuodailės savitumas, arba tie pradai, tos varso, kurios būdingos viena tautodailė ir skirtinges kitai. Čia, tur būt, yra pasireiškusi visokeriopėjtaka. Galimas dalykas, kad labai dažnai yra veikusi varstaplėkuma, pvz., ūsaurėje estuose, suomiuose, kur šalia ryškios raudonos spalvos, labai dažnai reiškiasi rusva spalva, labai panaši į puši žievės spalva, o drauge ryškėja tarytum mėlynų vandenų spalva. Ypač tai gerai teko pasekti Tartu mieste estų tauodailės muziejuje, kur ypačiai buvo didelis tauodailės drabužių rinkinys. Atrodė, kad lietuvių audiniuose minėtos estų tautodailės varso maišiai pastebiamos.

Visai kitas dalykas yra su raštais, ornamentais, stiliuose dalykais. Čia taip pat reiškiasi tam tikras

savitumas, tačiau lengva pasekti, kur jis yra grynas ir savas, ir kur jis yra gretimas su kitų tautų dailės pradais. Pagaliau, čia reikia mokėti suprasti, iš kur kiekvienas ornamentas yra kilęs. Juk šiaip ar taip kiekvienai rašta, kiekvienai ornamentai reikia mokėti aškinti, interpretuoti. Jei raštai konkretūs, meniškai valzduoja kuri nors daikta, tai jis savaimė gerai suprantamas. Bet jei raštai pasidaro „mjslingas“, tai reikia mokėti išaiškinti, kodėl taip pasidaro. Galimas dalykas, kad kadaise pirmoji audėja ar nerėja su kiekvienu ornamentu rašę tam tikrą savo svajoniu, vilčiu algebra. Gal ten be galio daug surašyta magišku formuliu, godu, svajoniu, vilčies, laimės ir kitų dalykų.

Todėl suprantama, kad tokie dalykai yra studijuočių, ne vien tik dailės specių ir mėgėjų, bet ir tautosakininkų, pagaliau ir žodžio meistrių. Jei rimai panagrinišime, kad ir mūsų literatūra, tai be gryna moksliškio pobūdžio tautodailės dalykai, nerasime pakankamos tautodailės interpretacijos grožiu ažviliui. Tačiau lietuvių dainose tai užtinkama, ne vien valdinė pusė, bet ir vidinė, pvz., „i triskertes vardus siuvo, o i kevirtą pavardę“. Tenka drauge pasakyti ir tai, kad literatūroje mažai panauðo as tautodailės, ypač raštu, audiui, drabužiu, priedu žodynais. Tas žodynas gana subtilus ir atspalvius. Kartais mums atrodo, kad, būtent trūksta kurio nors drabužio nuotakos žodžio, o tuo tarpu jis yra. Tenka pabrėžti, kad filologai galėtų sudaryti gana įmantrų tautodailės žodynėlių, kuris, berods, nė kartą nebuvu mėgintas sudaryti.

Keldami visą eilę klausimų, susietų su tautodailė, gržtame ir prie praktikos dalykų. Atrodo, kad dabar, kada dirbtuvu fabrikatai menkiau prieinami, tautodailės gamyba savaimė padidės. Tenka manyti, kad taip pat dabar, kaip ir visados, gyvenamasis laikas jaus į drobes ir kai kurių naujų variantų. Tačiau svarbiausia, kad tautodailė, ypač drabužio ažviliui, būtų plati suprasta ir gerbiama. Rodos, neapsirkime, jei pasakysime, kad dabartiniškis ir nesenais laikais tai jau pradėta suprasti. Anksčiau, pvz., vyru tautinių kakiaryšiai buvo, kaip sakoma „ne madoje“, bet užtad dabar jie yra placių devimi. Tai patvirtina kiekvienos tautodailės krautuvės apyvarta. Vadinas, su tautodailės savitumu drauge elina ir tautinis garbingumas.

Pagaliau, kai bus atidaryta tautodailės krautuvė, labai daug dalykų, tur būt, pirk ir vokiečių karai. Bet čia reikytu žiūrėti, kad šallia tokios prekybos būtų ir kai kurių tautodailės paaiškinimų. Ne-pakanka vien „suveniū“ pastriūpinti, bet dar reikia žinoti ir „suveniū“ kilmę, prasmę, savitumą. Tiesa, gal daugelis tautodailės mėgėjų patys gerai tuo klausimui nusimano, bet daugelis galės būti dekingi, jei jie turės tinkamą nors ir mažai leidinėli apie lietuvių tautodailės pradus. Tai būtų pati pirmoji ir reikalingoji lietuvių tautodailės pažinti abėcėlė. Be abejo, jis turėtų būti išleista vokiečių kalba. Tautodailės krautuvė, mūsų manymu, tuo turėtų būtinai pasiūpinti. Tai liečia ne tik tautodailės, bet ir krautuvės reikalus.

JUOZAS ŽLABYS

KULTŪRINĖ KRONIKA

Malla Talvio 70 metu

Vakar suomių rašytojai Malla Talvio, lietuvių tautos blėduliai, sukako 70 metų amžiaus. I lietuvių k. yra išversti jos ramanai „Varpas“, „Dvi mellės“ ir periodikoj paskelbta smulkesnių dalykų.

NAUJOS KNYGOS

Sliomis dienomis knygų rinkoje pasirode dvi mūsų žinomujų klasikų — Satrijos Raganos — M. Pečkauskaitės ir Vinco Kudirkos — naujos knygų laikos. Pirmoji knyga — populiaroji ir skaitytojų labai mėgiamai novelė „Viktutė“, antroji — garsiųjų Kudirkos satyrų rinkinys, vardu „Satyros“. Leidinių didesnio formato, estetiškai išleisti. „Viktutės“ kaina Rb 2,50, „Satyros“ — Rb 3.

Mokyklos jaunuomenė ir šiaip skaitytojas šių knygų jau seniai pasigedė, taip reikia manyti, kad šioms naujienoms lentynose ligai gulėti netekis. Tikimės, kad netrukus sulaiksite ir

daugiau mūsų žymiuosius klasikų išsi-baigusiuosius veikalų naujų laidų.

Didelė spraga mūsų verstinėje — Didele spraga mūsų verstinėje — Don Kichoto“ vertimo. Pora anksčiau išėjusiu sutrumpintu leidimui pilno kūrinio, aišku, atstoti negalėjo. Jau spausdinamas ir netrukus pasiūrėti pirmasis „Don Kichoto“ tomas, iš Ispanijos išverstas Pulgio Andriušiu. Leidinių puoš dail. Dore ilustracijos.

KAUNO JAUNIMO TEATRAS RUOSIASI NAUJAM REPERTUARUI

Netrukus Kauno Jaunimo teatras pasatys vokiečių liudies pasaką — „Klajojančiai purienos“, parašytą vokiečių rašytojo Monfred Rüber ir scenizuota mūsų Kauno Jaunimo teatro aktorės Cepine. Ši pasaka susidėja iš trijų paveikslų. Salia šio veikalo bus statomi montažai iš mažesnių veikalų, pritaikintų janiniui.

Kad Kauno Jaunimo teatras gautų daugiau pedagoginių veikalų, teatro vadov-

vybė nutarė užmegsti ryšius su jaunimo rašytojais.

Jei i teatra, turi progos šia parodėje aplankyt.

Kauno Jaunimo teatras yra gausiai lankomas. Per keturis spektaklius teatra aplankė daugiau negu 2.500 žiūrovų.

HAUNO TEATRAS

Siandien, spalį 18 d., K. PETRAUSKU opera „Aida“. Sekmadienį, spalį 19 d., dienos metu važinėdami „Direktorius Flaksmanas“, o vakare baletai: „Užburtoji flėita“, „Vilnos džiaugumas“ ir „Kvietimas šokiui“.

Bet štai Dūmė, traukydama pienių galvelės, pakrypeta į vasarą, pasukai ją selenka ir visa bandā. Jau ji avėzose... Ir kitos, Viešpatie! Kraujas pasipilia Salė į veida. Susilenkusi plėšia ji visa sauja buroklipius, tik pačios širdelės belleka.

— Tegul geriau... Apmine, apmins, — snabžda sau, vogčiom žvigliodama į karves.

— Poniediev, tai kur mergaička, kad tėtūsis su karvėm?

— Suvalkysi, užsišneko.

— Kur, su kuo? Tai nerūpestingu-molis! Avižos išmintos, išdragotos. Parvažas jau tėvas...

— Clep, clep, ciep, — kabinasi mažais sparniukčiainis viščiukai į selenkti ir vėl virsta aukštelninkai. O viščia, išritusi į prienius, kvakt, kvakt, kvakt, plunksnas pašiaušusis šaukiai.

— Štis, numinsiu kok' am galva, tai nesimažytis! Saulė jau už rugiu: ir karvės, ir vakarienė, ir jie čia dar maišosi.

— Aš paleis'iu, marti. Ar kruopu, kaip jie liems duoti?

Senelis palima iš malinkės kuokštelių žabu, atneša prie ugniaukūrio: vis marčiai bus greičiau. Veršis dar kluone.

Sodas išmargintas drėgny, valko prisigėrusi šešliu. Kryžiuojasi jie vienais per kita pinas, kloja paskutinius saulės nudažytus sklypelius. Zalmarė karvėtė tryplia didelę žolę išliridus.

— Karvute, mano karvute, — nurovė senelis virvę nuo kuolo.

Veršukas tik trykt, timpt virve iš rankų — pora ūsol' į kieme.

— Mu-e, — subliové, panerdamas snukutį į pilna pieno kibira.

— Marti, marti, veršis piena!... — paknūtupstom puelė iš paskos senušas.

— Štel, tu nevidone, visą pieną iš-pampesi, — išstraukė ūsiminkė pri-puoliu kibira.

— Mum, — dairosi veršukas liežuviu valydamas baltą putotą barzda.

— Kur Salė? — užklausė piktai ūsiminkė.

— Mačiau, nuėjo prie ūsieno: krauna su Petru į kuptelius.

— Pasivaduosti tu ja, džiaukis!

Petras pasaulio, kaip kariuomenė tarnaves, keki arkli turėjės:

— Balta žvaigždė kaktai, riestu kaktai, uodega kaip ūluota... Aukščiausias kiltinis persokdavo. Tokia upė, kaip Nemunas, tai tik žvilpt!

— Kaip Nemunas! — stebisi Salė. Plateinės upės ji nežino — o tik žvilpti į pererieka. Vis tiek per tokia upės lekiant turi sparnai arkliui išdygti. O kaip Petras tuomet atrodo?

Taip, jis matė: lieknas, garbančias karklais, plačias vėjo sparnais arklys... Ant jo sėdi Petras. Salmu užsisiaučia. Jo veldas ramus, ryžtingas, kaip Vytauto Didžiojo, prie ūsieno žiba kardas...

Staiga atsiranda prie ūsieno. Ūsienas, ūsienas, ūsienas...

— Ūsienas, ūsienas, ūsienas...

„Sibiro arterija“

7021 km ilgio transsibirinis geležinkelis

Vokiečių kariuomenei užėmus ir baigiant už mišri pramoninės ir derlingasias Sovietų Sąjungos sritis, kai gali būti baileviukams? Tiesa, jų valdžioje dar lieka milžiniški pločiai, bet daugumas jų yra pus užės stepės, dykumas, taigos be didesnio gyventojo skaičiaus, be žemesnės pramonės ir, svarbiausia, beveik be susisiekimo kelių. Šai kaičiau ir milžiniškasis Sibiras. Didžiausias ir gana visokiu gamtos gėrybių turtinges kraštas, bet vargu ar baileviukai galės gauti iš jo kiek žemesnės paramos. Jei baileviukai ką nors iš Sibiro ir gaus, tai jiebus labai sunku atgabenti, kadangi per visą tą milžinišką kraštą eina tik vienas geležinkelis, per Uralą jungią Europą su Tolimaisiais Ryžais. Kas gi toji svarbiausioji Sibiro arterija, turinti 7021 km ilgiu, iš kaip ji buvo pastatyta? Pasinaudodami „D. Z. im O.“, čia ir patiekiamame savo skaitytosiams pluošta žiniu apie tą ilgiausią pasauly geležinkelį.

Maždaug prieš 50 metus tuometinis carinės Rusijos sosto spėdinis, vėliau tapęs caru Nikolajum II, Tolimuojuose Ryžuose, Vladivostoke, įžedė į žemę kastuvą ir išmetė žiupsnių žemę, simboliskai pradėjo didžiojo transsibirinio geležinkelio statybą. Tuo būdu buvo padaryta pradžia sujungti viena su kita dvi tolimes pasaulio dalis ir milžinišką carinę imperiją tais geležiniais bėgiuose padaryti tikresniu organiziniu vienetu.

Šiandien mes girdime, kad Japonijos ministras pirmyninkas per keletą dienų iš Rytų Azijos atvažiuoja į Europą. Ant laisvų, kuriuos mes iš Tolimųjų Ryžų gaujamame, nė kiek nesistebėdami skatome žodžius: „Via Siberia“. Ir ne vienas mūsų nebegali išvalzduoti tą susisiekimo sunkumą, kuriuos anksčiau tekdavo nugalėti, norint iš Europos sausuma nuykти per Sibirą į Tolimuosius Rytus arba iš ten grįžti atgal. Iš istorijos žinome, kad rusai jau XVII amžiaus viduryje nusibrovė į šiaurės Raminio Vandenvyno krantą. Rusams tai padaryti lengvai pavyko todėl, kad Sibiras tuomet dar rečiau buvo apgyventas, negu dabar, be to, ten gyveno dar žemesnės kultūros tautelės, negu patys rusai buvo. Gyvenimas ten buvo primityvus ir apmirei. Nei ir tokios tuomet buvusios gana judrios ir išsimokslinusios tautos, kaip kinalių mandžuriščiai, neturėjo ko Sibire ir gretimose srityse ieškoti. Jie net apsižvėrė nuo Sibiro stepių puslaukinių tautelių garsiajai kinų sieja. Ir prekyba bei prekybos keliai buvo visame milžiniškame plote buvo labai menki. Tiktai aplie XVIII amžiaus pabaiga, Sibire ir rusų užimtose Tolimųjų Ryžų srityse iki 1919 m.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos pačios Kinių atgabentoji arbata buvo vadinta kiniškaja arbata.

Transsibirinis geležinkelis turėjo ne tik pagerinti susisiekimą, bet ir tarnauti poliūniamis tiksliams. Jau nuo pat 1857 m. Rusijoje buvo gaunama šilko, parcelliano, tabako, medvilnės ir arbato. Ši karavanas atgabentoji iš Kinių arbata Vakaru Europoje buvo trumpai vadinta rūsiškaja arbata, kai jūros keliumi iš tos

Smulkūs skelbimai

JEI IŠVERSTI KA NORS REIK,
I SAPIEGOS 6 EIK

Vertimų biuras „Plunksna“ verčia
i vokėdų kalba prašymus, pažymimus
iš kitzus raštus. Kaunas, Sapiegos (buv. Tolstojaus) g. 6 nr. Tel.
23727. 1734

J. SMORIGOS LABORATORIJA

atlieka visus medicinos analizus.
Sandai Olandu g. Nr. 4. Tel. 43574.
1812(2)

Remonto—Statybos Apr. Ats. B-vė
ir remonto darbus.

Žymesniems inžinieriams ir architektams bendradarbiaujant bendrovė sudaro projektus, darbo braižinius, samatas ir statikos bei kit. technikinės skaičiavimus.

Bendrovės adresas: Kaunas, Luko g. 12. Tel. 29724. 1421(4)

BALETO, PLASTIKOS IR ŠOKIU KURSAI

PROF. O. ILJINSKAITĖ

Daukanto 7, bt. 3, tel. 287-07; priėm.
val.: nuo 10-11 iki 18-21 v. 1879(2)

Kaune, Laisvės al. 36 Nr. atidaryta
vertimų, prašymų ir perrašinėjimo
biuras. 1860(3)

Muzikos mokytojas ieško darbo še-
mijoje, ar kaip akompaniatorius.
Kreiptis tel. 28011 nuo 14 iki 15 val.
1918(2)

Pirkšiu rašomajā mašina, foto apa-
rata, arifmometra, Laisvės al. 38, bt.
4, telef. 21407. 1930(5)

Reikalinga vyresnio amžiaus tar-
naitė, mokanti virti. Kreiptis su re-
komendacijomis Dainavos g. 12, but.
3 (prie Dzūkų g-vės). 1933(2)

Reikalingas mechanikas-žaltkalvis
smulkiamis darbams, darbas nuolati-
nis. Kreiptis Laisvės al. 38, but. 4.
1931(2)

Akių gydytoja
Med. Dr. V. ALSEIKIENĖ

prima nuo 9-12 val. ir nuo 18-19
val. Mickevičiaus 11a, bt. 1.
1392(10)

PAMESTAS spalio mėn. 6 dieną po-
piet firmos Longine aukščiaus rankin-
iaus viršiškas LAIKRODIS Laisvės
alėjoje arba Daukanto g-vė. Graži-
nus bus gerai atlyginta. Lietuvos Ko-
mercio Bankas. Laisvės al. 36, tel.
Nr. 29884. 1683(3)

Prityrusi mokytoja dėsto vokiečiu
ir prancūzų kalbas. Napoleono 2, b. 4.
1885(2)

Reikalinga tarnaitė, mokanti virti ir
mėgstanti žvarn. Putvinskio g. Nr.
14-a, b. 2. Skambinti nuo 4-6
Nr. 23085. 1949(1)

Skubiai reikalinga tarnaitė, mokan-
ti virti. Kreiptis sekmadienye Per-
kūno al. 24-d, but. 1. 1951

Studentė, mokanti vokiečių kib. ir
rašyti mašinėle, ieško keliamos popiet.
val. darbo. Skambinti 27896 nuo 14-
16 val. 1954(1)

Keičių mūrinį naują namą 15x12
mtr. ant mažesnio namo su priedu-
pinigais, provincijos miestelyje. Suži-
noti Garliavoje, Vytauto g-vė. P. Mi-
sevičius. 1857(1)

Tuoju reikalinga rimta, pagyvenusi
moteris pris bendru šeimininkavimo
darbu nedidelėje šeimoje. Salygos ge-
ros. Kupiškio g-vė Nr. 3, bt. 1 (Meno
Mokyklos rajone). 1891(1)

Vandenų Valdybai skubiai reikalin-
ga 4 vyr. dviračiai ir 1 motociklas (su
ar be priekabos).

Pasiūlyti Vandenu Valdybos ūkio
skr. Mickevičiaus g. 21 Nr. Tel.
20017, darbo valandomis. 1955(3)

I LAISVE

Redakcija — Duonelaičio 24.
II a., vyr. redaktoriaus tel. 20520,
redakcijos sekretorius — 21414,
redakcijos — 20530. Interesantai
priiminejami 12-13 ir 17-18
val.

Administracija — Duone-
laičio 24, I a., tel. 26375.

Skelbimai priimami tik iš vakaro
iki 18 v.

B-vė „VARSA“
darbo iškabas, med. raides ir kitokius
užrašus. Atlieka dažymo-dekoravimo, tapeta-
vimo ir kitus kambarių remonto
darbus. Laisvės al. 3a, telf. 26856.
1961(3)

Buvusi bolševiku Naujamiesčio D.
V. Milicija 8, m. balandžio m. 27 d.
paėmė rašomaja mašinėle firmos
„Continental“ Nr. 359385 su išrašu:
Juoz. Kirna. Naujamiesčio, Pan. a.
Turi žinių prašomi pranešti Nauja-
miesčio valc. Viršalčiui. Naujamiesčio
Pan. a. Pranešėjui bus gerai at-
lyginta. 1941(2)

Mechanikoj dviračiu d-vėj, Kaunas.
Lukšlo g-vė 12, taisau ir atnaujinu
dviračius, siuvamas mašinas,
patefonus, metociklus, jv. elektro
aparatus. Minėtus daiktus perku,
parduodu ir keičiu. 1894(4)

Miesto centre, Duonelaičio 4-a vel-
kia vertimų bei informacijų biuras.
Vertimai atliekami tiksliai ir greitai.
Be to duedamos tikslios įvairios in-
formacijos. Darbo val. 8.30-16.30.
1911(4)

Kas žino aplie Paškevišių Kaz.
V. D. Universito technikos fakultete
IV kurso studentą, gyvenančią Kaune,
Ramioji g-vė Nr. 1, bolševiku sumta
1941 m. birželio 20 d. prasėti pranešti
Rukšėnui Kostui, A. Panemunė, Bl-
rutės 23, b. 1, telf. 41563. 1999(1)

Karo padegaliai, biauvus, nerūkais ir
sažiningas nori susidrausti arčiau centro
vienam asmeniui kambari su ap-
sildymu. Rašyti: „I Laisvė“ Adminis-
tracijai Nr. 2061. 2000(1)

Reikalingas vertėjas, gerai mokas ir
sudėtingas vertėjas, gerai mokas ir
sudėtingas vertėjas. 1898(7)

Valst. Alaus Tresto Telefonai:

1. Tresto Valdytojas 29698
2. Administracijos ir Tiekimo
Sk. 20875
3. Finansų skyrius 28987
4. Technikos ir Planavimo sk. 28981
2002(1)

Valkinės, baigęs amatu mokyklą,
saltyk. mech. skyriu, ieško atstatinamo
darbo. Siūlyti: Valandžiaus g-vė 19,
but. 3. 2008(1)

Valkinės erdm. malku Kaune pakeliui
ant malkų Vilniuje. Sužinoti nuo 17
val. iki 21 val. Gardino 27, bt. 1.
1971(1)

Reikalinga tarnaitė, mokanti gerai
virti. Kreiptis Duonelaičio 23, b. 4
nuo 18-20 val. 1974(1)

Pirkšiu kallinių paitų gerai išlaikyti.
Siūlyti laikrašt. adm. Nr. 33. 1975(2)

Irėkomi atskiri kambariai su bal-
dais vok. tarnautojams.

Pranešti: Duonelaičiu 26, II aukš-
tas, tel. 27962. 1976(1)

Vokiškai lėmkysiu, kas menomuos
centrus ar nelabai toll centro saulėta
kambari rimtai valdininkui tik rimtu
intelligentu žemėj.

Tel. darbo metu centr. 28111, vid.
aparatas 08. 1978(1)

Okvedys, turis patyrimo pris vien
ūkio mašinų, ieško vienos. Kaunas,
Kestučio Nr. 2, b. 1. Stukui.
1980(2)

Parduodu gera elektrinę peiliuką.
Kreiptis Savanoriu 153, II aukšt.
1893(1)

Tuoju reikalinga TARNAITĖ. At-
lyginimas geras. Perkūne al. Nr.
24-o, bt. 2. Telief. 25598. 1961(1)

Reikalinga ateinanti tarnaitė, my-
linčių vaikus, dirbanti popiet. Kreip-
tis: Vienuliuk g-vė 12b, bt. 2.
1982(1)

Pamestas Meto moko tarybinis
pažymėjimas, duotas Kauno III Valst.
Amatu Mokyklos Steponui Aleknavi-
čiui.

Ši pažymėjimas, prašau laikytis
vertės. 1984(1)

A. ZITINEVIČIUS

Sluviės prima užsakymus.
Kaunas, Mickevičiaus g-vė nr. 23, b. 3.
1985(1)

Sluviėjui reikalingas parankinis pa-
dėjėja-e. Kaunas, Mickevičiaus g-vė
nr. 23, bt. 3. Zitinevičius. 1985a(1)

K. V. B-vei „Parama“ reikalingi
stalių ir kromininkai.
Kreiptis Laisvės al. 28. 1986(2)

Parduodamas mikroskopas. Put-
vinisko g-vė 14c Nr., but. 8. telf.
21596. 1987(1)

Skubiai reikalinga tarnaitė, mokanti
virti, šeimai iki 3 žmonių. Be reko-
mendacijos nesikreipti. Laisvės al.
38, but. 4. 1988(1)

Pirkšiu gera, pilna komplekta, ser-
viza.
Laisvės al. 38, but. 4. 1988a(1)

Vald'inkė skubiai ieško Sanduose
kambario. Siūlyti tel. 22031 arba gy-
dytojai Juozapavičiaus prosp. 68.
1991(1)

„I Laisvė“ skelbimu kainos: darbo ieškantiems Rub. 2.—; darbo siūlantiems Rub. 10.—; pirkimo ir pardavimo smulkūs skelbimai Rub. 15.—; valdinų ir prekybinių istaigu skel-
bimai 1 petito eilutė 4 rub. Adressas: Kaunas, Duonelaičio g. Nr. 24, tel. 26375. Administracija atdara nuo 8 iki 18 val. Leidžia a. a. b. „Spaudos Žodis“. Spausdina „Žaibo“ spaustu-
vė (Kaunas, Duonelaičio 24).

Mūsų butai jaukliai ir intelligenti-
kiai atrodys, jei juos papuošime ne
spausdintais paveikslais, bet moni-
kais piešiniai. Tokie piešiniai dabar
prieinami visiems. Kviečiame apžiū-
rėti ju nuolatinę parode „3 Lelijų“
knygne, Laisvės al. 21. 1990(1)

Reikalingas butas iki 3-4 kambarių
ir virtuvės su patogumais. Pageidau-
jama Žal'akalny, netoli centro. Nu-
rodius 300 rubl. Siūlyti: K. Pet-
rauskas g-vė 3, bt. 4. Baniul arba tel.
Juoz. Kirna. Naujamiesčio, Pan. a.
Turi žinių prašomi pranešti Nauja-
miesčio valc. Viršalčiui. 1992 (2)

Studentė ieško kambario arba apsi-
gyventi padarioj ūkine. Skambinti:
41465. 1993(1)

Kas ka žino apie Paškevišių Kaz.
V. D. Universito technikos fakultete
IV kurso studentą, gyvenančią Kaune,
Ramioji g-vė Nr. 1, bolševiku sumta
1941 m. birželio 20 d. prasėti pranešti
Rukšėnui Kostui, A. Panemunė, Bl-
rutės 23, b. 1, telf. 41563. 1999(1)

Karo padegaliai, biauvus, nerūkais ir
sažiningas nori susidrausti arčiau centro
vienam asmeniui kambari su ap-
sildymu. Rašyti: „I Laisvė“ Adminis-
tracijai Nr. 2061. 2000(1)

Reikalingas vertėjas, gerai mokas ir
sudėtingas vertėjas. 1898(7)

Gyvenimo paprastumas

Esti laikų, kada užmiršti ir dulkėmis apsinės prieities delmančiuai netyciomis atkasamis ir parodo nuostabu spindėjimą. Prieš kuri laiką vėl širdžiai tokis brangus pasidare senasis Maironis. Cia vėl bičiulis, atsiltktinai atskleidės „Būda“, sažinės balsu ir šurkštoku paraginimų kalba leido prabili Daukantui. Ir koks savas, mielas ir gyvai aktualus mums šiandien pasirodota vargo ir darbo pele gyvenęs žemaitis!

Praeityų perteklių laikais ralvėsi revolverinėje bei buduarinėje literatūroje, šiandien lyg įsakmų sažinės priminimą stebim Daukanto prieš šimtmetį parodyta mūsų bočių būties iškarpelę: „...i kelia iškardaudamas, lietuvis militu rankove įkaičiuoju sau pylési, ir taip pakelėje, arklį išlindamas, įplakes militu į šalta vandenį ir žalios putros pasrēbęs keliavo toliau. Cia ne vienas ras išlepėlis, skaltydamas apie tokį jų valgį, šyptės, bet jei prisimins, jog senieji lietuviai, tokiai valgiu misdami, per 500 metų su kardu guidami ir keldami, ne vien mokėjo ir stengė nuo kruvinų nepriekėlių savo laisve ginti, bet dar gandinti visą pasaulį savo narbyje ir kantrybe, tas alškiai susigės save regėdamas šiandien ištūzusiu vergu, nors saldumynus čiulplančiu ir skaninius lažančiu...“

Tai savas mūsų pačių mastas, kuriuo turim matuoti ir vertinti savo artimos prieities gyvenimo būdą. Daugis dar negali be galiesio prisiminti to gausumo ir pertekliaus, kurį taip neseniai gyveno, pasakyti, miesčioniškasis elementas. Tas mūsų sumiesčionėjimas, iššokinimas aukščiau nosies, prispažinkim, buvo tikrai per toli nuo jūs; nesakinės tam tikros miesčionių dalies gyvenimo rafinuotumas toli gražu nebesiderino su kaimo standartu ir grėsė iškasti prarāja tarp kaimo ir pergreti ir nesveikai sumiesčionėjusios to paties kaimo atžalos. Tam „saldumynus čiulpusiam ir skaninius lažiusiam“ elementui, jeigu jis nori prasmingai gyventi, šiandien yra tikra gera proga apsigalvoti.

Toks apsigalvojimas neabejotinais nuslopinis bet kokių prieityų smagūriavimo dienų gailę, o dėl karo aplinkybių paprastesniu virtes gyvenimus savaičiai sudaro salygas gržti prie sveikių papročių. Ak gi ir vokiečių nacionalsocializmas, ruošdamas tautą didieisems žygiam, pirmiausia pasiskubino ja išstruktui iš baržuaziškai liberalinio palaidumo bei pakrikimo. Norvegijos, Prancūzijos, Balkanų ir nūn Rytų fronto didvyriai nebuvu sūneliali lepūnėliai, bet visokį vargą ir pastangas pakelti iprate vyrai.

Nebūtina mums nūn pažodžiu suprasti Daukantą ir misti į šaltą vandenį įplaktas miltais, bet būtina suprasti susaurėjusio gyvenimo prasmingumą. Ta prasmė — trūkumas bei sunkumas paversti atsigavimo bei vidinio stipréjimo priemone.

Kiek vokiečių aviacija per 10 d. nuskandino ir supadino laivų

BERLIN. Vokiečių aviacija nuo spalio 1 iki 10 d. Atlanto vandenye ir jūroje prie Anglijos nuskandino 8 bendros 24.000 tonų talpos laivus, sugadindama toje pat srityje penkis 29.000 tonų talpos laivus. Viduržemio jūroje jie nuskandino vieną 4.000 tonų talpos laivą ir apgadino keturis 23.000 tonų talpos laivus. Baltijos ir Judojoje jūroje tuo pat laikotarpiu jie nuskandino 7 sovietų laivus, 27.400 tonų talpos, ir apgadino čia šešiolika 63.500 tonų talpos laivų. Viso tada vokiečių aviacia nuo spalio 1 iki 10 d. nuskandino šešiolika 55.400 tonų talpos laivų ir apgadino 25 laivus, 115.500 tonų talpos.

BERLIN. X. 17. Vokiečių kariuomenės sunkioji artilerija spa-lio 16 d. vėl sėkmenga; apšaudė kariniu požiūriu svarbius taikinius ir aprūpinimo įrengimus. Lenigrade. Daug kartu pataikyta į Lenigrado aprūpinimo ir pramonės įmones.

Ši netolimos prieities

Flandrijos tragedija anglų akimis

Paskelbtos lordo Gorto karo telegramos

AMSTERDAMAS. Reuterio agentūros karinis bendradarbis rašo: „Flandrijos tragedija, pasibaigus Dunkerque' u, paaškinama seniai pažadėtomis ir dabar Didžiojoje Britanijoje paskelbtomis lordo Gorto karo telegramomis“. Reuterio karinis bendradarbis pareiškė, jog tos telegramos turėtų pamokyti ir tuos kritikus, kurie nori naujo skubaus ir blogai parengto išveržimo į žemyną.

Kaip svarbiausias Flandrijos tragedijos priežastis Reuterio korespondentas paminė: 1. nepavykusi santarvininkų parėmimą sparne, 2. vadina Weygando planą, kuris buvo nepakankamai pagristas, 3. ryšių palaikymo trūkumas ir 4. nepakankamą kariuomenės apginklavimą ir nepakankamas atsargas. Šios telegramos buvo „London Gazette“ išleistos atskira brošiūra. Jas parengė spaudai generalas majoras Beith. Beith praneša, kad

buvęs karo ministeris Edenas telegrama

igaliavo lordą Gortą pasiduoti priešui, jei jo jėgos bus ižiliuotos ar išbaigs savo pagalbinus Šaltinius.

Iš Gorto telegramų, kaip praneša Reuteris, matyti, kad municijos ir kitų karo medžiagų siuntimas laivais buvo nudedistas, kad Prancūzijos buvo blogai sutvarkyta informacija ir kad nebuvu pristatyta šarvams pramušti granatų. Reuterio bendradarbis ypatingai pabrėžė, kad lordas Gortas per karo veiksmus buvo prancūzų šiaurės rytų fronto vado generolo Georges žinioje. Prieš pasitraukimą išvys trijų savaičių mūsų buvo beveik nenutraukiamu užpakalnės saugos dalių kovų pasekmė. Britų kariuomenė buvusi ne tik alkana ir nuvargusi iki nusimimino, bet ji žinojusi taip pat, kad

Yra tokio priešo akivaizdoje,

kuris „turėjo nustelbenčią greitį tankų pajėgą ir buvo pranašesnis ore“.

Toliau dėl Flandrijos tragedijos rašoma: „Jei iš anglų kareivų reikalaujama antžmogiškų pastangų, tai lordui Gortui tekes ištempimas buvo stačiai nepakeliamas“. Nuolaužimo Ardenuce Gortas beveik kiekvieną valandą buvo priverstas imtis tinkamų priemonių pasipriešinti, ir jo sunukmai augo diena po dienos. Tarp lordo Gorto padarytų karių išvadų Reuteris, tarp kito, tvirtina, kad gynimasis iš žemės, tiek zenitinės patrankos, tiek lengvi automatiniai ginklai, niekuomet segalėjo būti laikomi tobula priemonė priešo bombonešiams ir žvalgybiniam lektuvams atremti. Karo vadas turėtu turėti pakankamą skaičių naikintuvų, kad galėtų pasitikti priešo lektuvus ir juos pulti.

Ta klausimą lengviau pateikti, negu i ji atsakyti, pastebi art. gen. Ludwig „Kauener Zeitung“ laikraštyje, kuriame jisai, padares istorinę apžvalgą, prieina prie pačių aktualiausiu Rytų fronto veiksmų ir šitaip samprotauja:

„Bebrestas laimėjimas Rytuose sudaužys sovietų karo įrankį. Jie (sovietai) nebegali, kaip Napoléono laikais, kovoti traukdamiesi, nes tokiu būdu jie prarastu per daug ginklavimosi potencialo, kuris jiems gyvybiškai reikalingas. Toji pergalė šiandien visiškai suprantamu būdu žadina klausimą, ar jau sprendžiamasis karo momentas yra tiek priartėjęs, kad jis būtų galima pažinti.“

Kol sovietai stovėjo pasiruoše kiekvieną progą išnaudoti įsikišimui, tol anglai galėjo tikėtis laimėjimą karą tuo būdu, kad paukosis bolševizmu visą Europą. Beje, tokiu politiku buvo nepaprastai trumparegė, nes bolševizmas, laimėjės, nebūtų pagalėjęs ir anglų plutokratijos, kuri pirmiau su juo taip aštriai kovojo.

Galutiniai pergalėjus sovietus, anglių karo planas žlugo;

su tuo gali būti susijęs ir lemiamas karo posūkio momentas.

Suvienytoji Europa yra, apskritai imant, autarkiška ir gali išmisti savais ištekliais. Gi Anglijos die-nel dėl maisto ir žaliavų pristatymo, nes prarandamajų laivų toną neįmanoma net ir tik pusėtinai pažieldyti naujai statomais laivais. Juo ilgiau užtrucks karas, juo labiau ir Anglijoje bus pajusta, kad laikas dirba Anglijos nenaudauja. Gi persitvarkyti kitam karo planui, sakymis, puolimui į Europą, jau iš anksto atrodė neįmanoma, nors nevykusi propaganda ir kažkiek savaido tokias mintis. Reikia konstatuoti kad

su sovietų likimo nulėmimu surištas ir viso karo sprendimas.

Anglijai atmetus fiurerio taikos pasiūlymą, šis karas turi būti vedamas ligi galutinio sprendimo“.

Slaptas Roosevelto posėdis su kariuiais patarėjais

VAŠINGTONAS. Prezidentas Rooseveltas atsaukė ketvirtadienį po piet numatyta ministro kabineto posėdį. Vietoje to posėdžio Rooseveltas paskyrė posėdi su savo kariuiais patarėjais. Posėdyje dalyvaus karo, laivyno ir užsienių reikalų ministras, kariuomenės ir laivyno štabų viršininkai ir Harry Hopkinsas.

VAŠINGTONAS. Roosevelto pasitarimas su užsieniu ir kariuiais patarėjais užtruko dvi valandas.

Mégėjų teatrų reikalui

Geral žinome kaip lietuvis mėgsta valdybos meną. Valstybinių teatro gastos kiekvienoje vietoje būdavo nekantriai laukiamos ir gausiausiai lankomos. Karui pasibaigus ir susisekimui susitarimui, profesinių teatrų gastos buvo susitinkamos dar miešiai.

Salies kultūrai kyiant, auga ne tik kultūriniai pramogų pareikalavimas, bet ir platiųjų masių pažiūra į teatro meną kinta. Vis daugiau atsiranda suprantančių, kad teatras, kaip ir kitos meno šakos, poezija, vaizduojamasis menas, nėra tik priemonė laikui kultūringai praleisti, bet yra žmogaus dvainio gyvenimo būtinybė.

Taigi, teatro paklausai augant, profesinių teatrų gastoje jos patenkinti nieku būdu negalės. Cia profesinius teatrus teguli pavaduoti neprofesiniams teatrui bei valdybos būreliai. Profesinių teatrų gastoje, be kita ko, tiems mėgejimams būtų praktinių pavyzdys, nurodymas, kaip reikia vaikinti ir ko siekti.

Prieš bolševikams Lietuvą okupuojant, provincijoje turėjome gana specifinį valdybos būrelį. Lietuva okupavus ir uždarus veikusios organizacijas, daugumą būrelių iširo, o kai kuriuos bolševikai prijungė prie savų organizacijų, profsąjungų ar saviveiklos ratelių.

Bolševikų okupacijos metu, prieš pat kara Lietuvos buvo užregistruota 105 valdybos saviveiklos rateliai, kuriems priklauso 1617 asmenų. Atmetus žydų ir iš kitatautėlių ratelius, Lietuvos valdybos saviveiklos rateliai buvo 92 su 1354 daugiaus. Karui prasidėjus, tu ratelių darbas, žinoma, nutrūko. Dalis jų priklauso komunistinėms organizacijoms, komunismui ir Liaudies Pagalbos Sąjungai.

Frontui gerokai nutolus, pamažu pradedė atkurti kultūrinis gyvenimas. Stai-

Baigus pasitarimus užsienių reikalų ministro Huilis spaudos atstovams pareiškė, kad visiems pasitarimui dalyvantiems buvo primytinai uždrausta padaryti bet kokiu pareiškiniu.

VAŠINGTONAS. X. 17. Associated Press iš kompetentingų sluoksnių praneša, jog buvo pareikalaupta, kad japonų ar kinų vandenye esančių prekybos laivų iš tų vandenų išplaukti. Laivyno ministras dėl šios žinios atsisakė bet ką

Lietuvos Filharmonija pradėjo periodinius koncertus, Kauno ir Vilniaus Miesto Teatrai rudens sezono.

Reikia pradeti darbą ir neprofesiniams teatrui bei valdybos būreliai.

Suprantama, kad Naujoje Lietuvoje ir valdybos mėgėjų būrelių kiti uždaviniai ir neprofesinė valdyba bus organizuojama kitaip pagrindiniais.

Pirmais eilėjus bus žūrima ne būrelis kiekio, bet kokybės. Išvengti jėgų skalymo ir paralelizmo, bus vengiama mieštelyje kelių būrelių.

Neprofesinė valdyba organizuoti Meno Departamentas prie Lietuvos Filharmonijos priskyrė instruktorių. Pastarasis, lankymas valdybos būrelius, teks režisieriams ir aktoriams praktinių patarimų, organizuoti naujo repertuaru paruošimą, valdybos lygiu paleisti parupinės atitinkamų literatūros, režisieriams ir gabišiemis aktoriams organizuoti pasitobulinimo kursus. Atelytų numatoma ruošti neprofesinių teatrų festivaliai bei valdybos olimpijados. Labai gabiems mėgėjams aktoriams bus sudaromos sąlygos patekti į profesionalinę sceną.

Visi dabar susiorganizavę ar 18 bolševikų laikų tebeveikia neprofesinių teatrų ar valdybos būreliai prašomi tu tuoju pranešti šias žinias:

- 1) režisierius bei būrelis vedėjo adresas;
- 2) nuo kada valdybos būreliai veikia;
- 3) Kiek turi dalyvių;
- 4) kokia šiuo metu būrelio padėtis, kaip veikia;
- 5) ką valdino ir ką šiuo metu veidina ar ruošiasi valdinti.

Zinias prasidėja išsiuti šiuo adresu: Vilnius, Lietuvos Filharmonija, Valdybos instruktorių.

Valdybos instruktorius

pareiškė, lygiai kaip ir federalinė laivininkystės įstaiga.

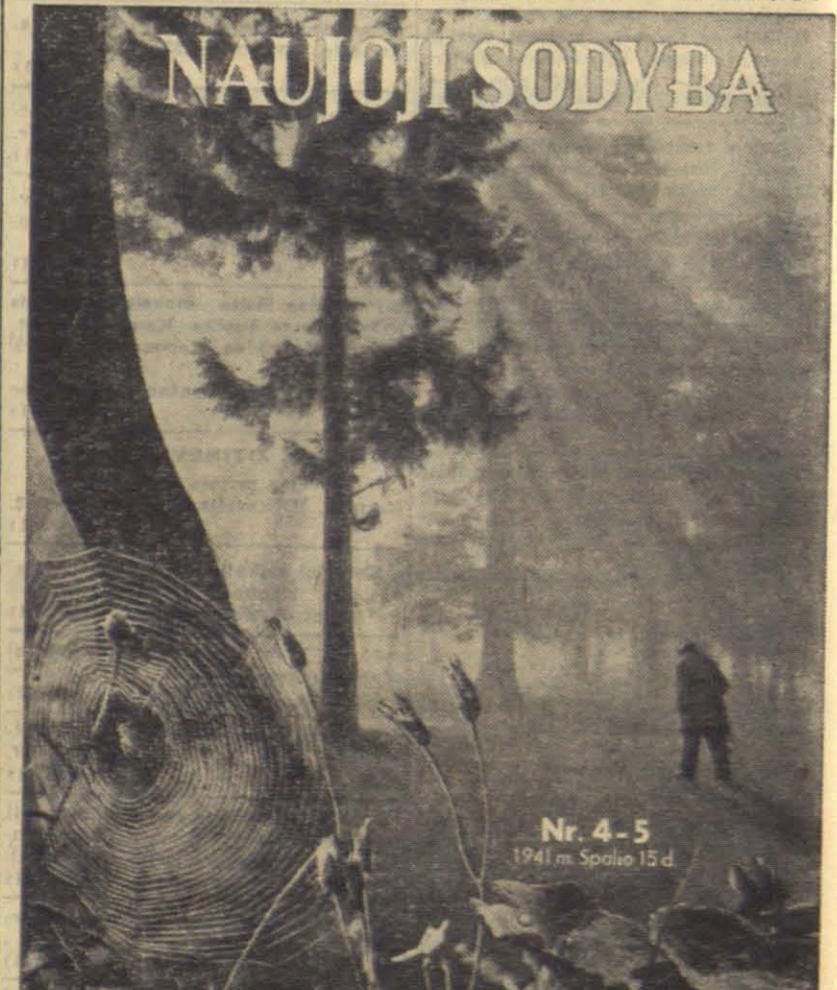
AMSTERDAMAS. Londono radijas praneša: Dėl nauju išvykiu Tolimuojuose Rytuose, Kanados ministrų kabinetas netikėtai susirinko posėdžio.

VAŠINGTONAS. „News Week“ išsiėjo paprastai gerai informuoto komento oriaus Lindiejo straipsniu, kuriamo tvirtinama, kad ryšium su valstybės perversmu Panamoje esančiame ir kitose Vidurinės Amerikos respublikose mėginimų niversi valstybę galvas.

NEW YORKAS. New Yorko radijas praneša, jog Kubos ministro kabinetas pareikalavo, kad kongresas priimtu išimtis stovio pareiškimą ir tuo būdu suteiktu ministrų kabinetui nepaprastu lgaliojimui. Kuo remiasi šis reikavimas, nepranešama.

AMSTERDAMAS. Anglijos informacijos biuras praneša, kad Duff Cooperis išvyko iš Ranguno į Singapūrą.

ILIISTRUOTAS ŽURNALAS KAIMUI IR MIESTUI

Nr. 4-5

1941 m. Spalio 15 d.

Jau išėjo 4—5 n-ris

NAUJOJE SODYBOJE

Ūkininkas ir miestelėnas, sklypininkas ir ūsiminkė ras ſių dienų aktualijų, o jaunimas daug įdomių pasiskaitymu. Numerio kaina 1 rublis. „N. Sodyba“ gaunama visuose kioskuose, „Esietikos“ knygine (Kaunas, Laisvės g. 21), Lietūkia kooperatyvuose ir žurnalo administracijoje — Kaunas, Daukanto g. 13.

KAUNO MIESTO PRIESEKLTUVINĖS APSAUGOS STABAS